

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 8. junija 2023*

„Predhodno odločanje – Zračni prevoz – Uredba (ES) št. 261/2004 – Člen 5(1)(a) – Odpoved leta – Člen 8(1) – Obveznost zagotavljanja pomoči – Pojem ‚sprememba poti‘ – Odškodnina za potnike v primeru odpovedi leta – Pandemija covid-19 – Let za vrnitev v domovino, ki ga organizira država članica v okviru misije za konzularno pomoč – Let, ki ga izvede isti dejanski letalski prevoznik ob isti uri kot odpovedani let – Stroški, ki jih krije potnik in presegajo zgolj stroške tega leta“

v zadevi C-49/22,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Landesgericht Korneuburg (deželno sodišče v Korneubourgu, Avstrija) z odločbo z dne 4. januarja 2022, ki je na Sodišče prispela 24. januarja 2022, v postopku

Austrian Airlines AG

proti

TW,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi K. Jürimäe (poročevalka), predsednica senata, M. Safjan, N. Piçarra, N. Jääskinen in M. Gavalec, sodniki,

generalni pravobranilec: N. Emiliou,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Austrian Airlines AG M. Brenner in M. Klemm, Rechtsanwälte,
- za TW F. Puschkarski, A. Skribe in P. Zwifelhofer, Rechtsanwälte,
- za avstrijsko vlado G. Kunnert, A. Posch in J. Schmoll, agenti,

* Jezik postopka: nemščina.

- za nemško vlado J. Möller, P. Busche in M. Hellmann, agenti,
- za Evropsko komisijo G. Braun, G. Wilms in N. Yerrell, agenti,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 2. marca 2023

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 5(1)(a) in člena 8(1)(b) Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 7, zvezek 8, str. 10).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo Austrian Airlines AG in TW v zvezi z zavrnitvijo družbe Austrian Airlines, da TW in njegovi ženi povrne znesek, ki sta ga po odpovedi njunega leta družbe Austrian Airlines zaradi pandemije covida-19 morala plačati za let za vrnitev v domovino, ki ga je organizirala Republika Avstrija v okviru svojih konzularnih nalog.

Pravni okvir

Pravo Unije

Uredba št. 261/2004

- 3 V uvodnih izjavah 1 in 4 Uredbe št. 261/2004 je navedeno:
  - „(1) Ukrepanje Skupnosti na področju zračnega prevoza mora med drugim zagotavljati visoko raven varstva potnikov. Poleg tega je treba na splošno v celoti upoštevati zahteve o varstvu potrošnikov.
  - [...]
  - (4) Zato mora Skupnost zvišati standarde varstva, ki jih določa [Uredba Sveta (EGS) št. 295/91 z dne 4. februarja 1991 o vzpostavitvi skupnih pravil za sistem odškodev za zavrnjeno vkrcanje v rednem zračnem prevozu (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 7, zvezek 1, str. 306), da okrepi pravice potnikov in zagotovi letalskim prevoznikom delovanje na liberaliziranem trgu pod usklajenimi pogoji.“
- 4 Člen 2 te uredbe je naslovljen „Opredelitve pojmov“. „Dejanski letalski prevoznik“ je v točki (b) tega člena opredeljen kot „letalsk[i] prevoznik[...], ki opravi ali namerava opraviti let na podlagi pogodbe s potnikom ali v imenu druge, pravne ali fizične osebe, ki ima s tem potnikom sklenjeno pogodbo“.

- 5 Člen 3 navedene uredbe, naslovljen „Področje uporabe“, v odstavku 3 določa:
- „Ta uredba se ne uporablja za potnike, ki potujejo brezplačno ali po znižani tarifi, ki ni neposredno ali posredno na voljo širši javnosti. Vendar se uporablja za potnike, katerim je letalski prevoznik ali organizator potovanja izdal vozovnice v okviru programa zvestega potnika ali v okviru drugega komercialnega programa.“
- 6 Člen 5 iste uredbe, naslovljen „Odpoved leta“, določa:
- „1. V primeru odpovedi leta:
- (a) zadevnim potnikom ponudi pomoč dejanski letalski prevoznik v skladu s členom 8; in
- [...]
- (c) imajo zadevni potniki pravico do odškodnine, ki jim jo mora plačati dejanski letalski prevoznik v skladu s členom 7, razen če:
- [...]
2. Kadar so potniki obveščeni o odpovedi leta, jim je treba zagotoviti informacije o drugih možnostih prevoza.
3. Dejanski letalski prevoznik ni obvezan plačati odškodnine v skladu s členom 7, če lahko dokaže, da so za odpoved leta krive izredne razmere, katerim se ne bi bilo mogoče izogniti, tudi če bi bili sprejeti vsi ustrezni ukrepi.
- [...]“
- 7 Člen 7 Uredbe št. 261/2004, naslovljen „Pravica do odškodnine“, določa standardizirano odškodnino za potnike, katere znesek se spreminja zlasti glede na oddaljenost leta.
- 8 Člen 8 te uredbe, naslovljen „Pravica do povračila stroškov ali spremembe poti“, določa:
- „1. Pri sklicevanju na ta člen se potnikom ponudi izbira med:
- (a) – povračilom stroškov v roku sedmih dni na način iz člena 7(3) v višini polne cene vozovnice, po kateri je bila kupljena, za tisti del ali tiste dele poti, ki niso bili opravljeni in za tisti del ali tiste dele poti, ki so bili že opravljeni, če let ne služi več namenu glede na potnikov prvotni potovalni načrt, in v tem primeru skupaj s
- povratnim letom na izhodiščno mesto odhoda takoj, ko je mogoče;
- (b) spremembo poti pod primerljivimi pogoji prevoza na njihov končni namembni kraj takoj, ko je mogoče; ali
- (c) spremembo poti pod primerljivimi pogoji prevoza na njihov končni namembni kraj pozneje, ko potnikom ustreza, glede na razpoložljivost sedežev.

2. Odstavek 1(a) se uporablja tudi za potnike, katerih leti so del paketa, razen za pravico do povračila stroškov, kadar takšna pravica izhaja iz [Direktive (EU) 2015/2302 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o paketnih potovanjih in povezanih potovalnih aranžmajih, spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004 in Direktive 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Sveta 90/314/EGS (UL 2015, L326, str. 1)].

[...]“

9 Člen 12 te uredbe je naslovljen „Dodatna odškodnina“. V odstavku 1 določa:

„Ta uredba ne posega v pravice potnika do dodatne odškodnine. Odškodnina, ki je odobrena na podlagi te uredbe, se lahko odšteje od takšne odškodnine.“

Direktiva (EU) 2015/637

10 Člen 9 Direktive Sveta (EU) 2015/637 z dne 20. aprila 2015 o ukrepih za usklajevanje in sodelovanje, potrebnih za lažje zagotavljanje konzularne zaščite državljanom Unije brez predstavnštva v tretjih državah in o razveljavitvi Sklepa 95/553/ES (UL 2015, L 106, str. 1) določa:

„Konzularna zaščita iz člena 2 lahko med drugim vključuje pomoč v naslednjih primerih:

[...]

(e) pomoč in repatriacijo v izrednih razmerah;

[...]“

Avstrijsko pravo

11 Člen 3(2), točka 5, Bundesgesetz über die Wahrnehmung konsularischer Aufgaben (Konsulargesetz) (zvezni zakon o opravljanju konzularnih nalog (konzularni zakon)) (BGBl. I, 40/2019) (v nadaljevanju: konzularni zakon), določa:

„Konzularna zaščita‘ je tisti del konzularnih nalog, ki zajema zagotavljanje pomoči v primerih, povezanih s pravno zaščito, in v izrednih razmerah. To med drugim vključuje zagotavljanje pomoči [...] pri podpori in vrnitvi v domovino v izrednih razmerah.“

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

12 TW in njegova žena sta imela v okviru paketnega potovanja potrjeni rezervaciji za let OS 17 7. marca 2020 z odhodom z letališča na Dunaju (Avstrija) na otok Mavricij in za let OS 18 20. marca 2020 z odhodom z letališča na otoku Mavricij na Dunaj. Ta leta bi morala opraviti družba Austrian Airlines.

13 Let OS 17 je bil izveden. Družba Austrian Airlines pa je 18. marca 2020 zaradi ukrepov, ki jih je avstrijska vlada sprejela zaradi pandemije covid-19, odpovedala let OS 18.

- 14 Landesgericht Korneuburg (deželno sodišče v Korneubourgu, Avstrija), ki je predložitveno sodišče, je navedlo, da čeprav je imela družba Austrian Airlines kontaktne podatke o TW in njegovi ženi, ju ni obvestila niti o tej odpovedi niti o pravicah, ki jih imata na podlagi člena 8(1) Uredbe št. 261/2004. Šele 19. marca 2020 ju je organizator njunega potovanja obvestil o odpovedi njunega povratnega leta in o organizaciji leta za vrnitev v domovino avstrijskega ministrstva za zunanje zadeve, predvidenega za 20. marec 2020, datum, ko ni bil izveden več noben redni let.
- 15 TW in njegova žena sta se na ta let za vrnitev v domovino prijavila na spletni strani ministrstva za zunanje zadeve. Za to je moral vsak od njiju plačati obvezen prispevek za stroške v višini 500 EUR. Ta let za vrnitev v domovino je družba Austrian Airlines opravila pod številko leta OS 1024 s časom odhoda in prihoda, ki je bil prvotno rezerviran za let OS 18.
- 16 TW – ki deluje v svojem imenu in v imenu svoje žene – je s tožbo, vloženo pri Bezirksgericht Schwechat (okrajno sodišče v Schwechatu, Avstrija) 14. septembra 2020, predlagal, naj se družbi Austrian Airlines naloži, naj mu plača znesek 1000 EUR, skupaj z obrestmi, pri čemer ta znesek ustreza obveznemu prispevku, ki sta ga njegova žena in on morala plačati za let za vrnitev v domovino.
- 17 TW je v utemeljitev te tožbe navedel, da družba Austrian Airlines ne samo, da v nasprotju s tem, kar je določeno v členu 8(1)(b) Uredbe št. 261/2004, ni ponudila in organizirala spremembe poti, ampak naj bi tudi zaračunala stroške prevoza, ki ga je TW sam organiziral. Ker naj družba Austrian Airlines tako ne bi izpolnila obveznosti, ki ji jih nalaga pravo Unije, naj bi bil ta letalski prevoznik odgovoren za škodo, ki sta jo utrpela TW in njegova žena, ker sta bila prisiljena na svoje stroške najti nadomestno rešitev za odpovedani povratni let.
- 18 Bezirksgericht Schwechat (okrajno sodišče v Schwechatu) je tožbenemu zahtevku TW v celoti ugodilo, zato je družba Austrian Airlines pri predložitvenem sodišču vložila pritožbo zoper to odločbo.
- 19 Predložitveno sodišče v predlogu za sprejetje predhodne odločbe izhaja iz predpostavke, da pomoč pri podpori in vrnitvi v domovino v izrednih razmerah spada med konzularne naloge Republike Avstrije. Opravljanje teh nalog naj bi spadalo pod suvereno dejavnost te države članice na podlagi člena 3(2), točka 5, konzularnega zakona. Družba Austrian Airlines naj bi k temu prispevala kot pogodbeni partnerica Republike Avstrije, ne da bi kakor koli vplivala na odločitve te države članice. Vendar navedeno sodišče meni, da čeprav družba Austrian Airlines ni mogla potnikom spremeniti rezervacije na let za vrnitev v domovino, bi jih lahko prijavila na spletni strani zunanjega ministrstva in jim povrnila njihov obvezni prispevek za stroške.
- 20 Po mnenju navedenega sodišča je rešitev spora torej odvisna od razlage, ki jo je treba podati glede izrazov „ponujati“ in „sprememba poti“, ki sta v členu 5(1)(a) oziroma členu 8(1)(b) Uredbe št. 261/2004.
- 21 V teh okoliščinah je Landesgericht Korneuburg (deželno sodišče v Korneubourgu) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:
„1. Ali je treba člen 5(1)(a) in člen 8(1)(b) [Uredbe št. 261/2004] razlagati tako, da je treba za spremembo poti pod primerljivimi pogoji prevoza na njihov končni namembni kraj, ki jo mora dejanski letalski prevoznik ponuditi v primeru odpovedi leta, šteti tudi let za vrnitev v domovino, opravljen v okviru javnih nalog države, kadar dejanski letalski prevoznik sicer ne

more utemeljiti pravice do prevoza potnika, vendar bi ga lahko prijavil za ta let in prevzel stroške, pri čemer ta let na podlagi pogodbenega sporazuma z državo nazadnje opravi z istim letalom in z istim časom odhoda in prihoda, ki bi bila predvidena za prvotno odpovedani let?

2. Ali je treba člen 8(1) Uredbe št. 261/2004 razlagati tako, da ima potnik, ki se sam prijavi za let za vrnitev v domovino, opisan v prvem vprašanju, in državi zanj plača obvezen prispevek za stroške, neposredno na podlagi Uredbe št. 261/2004 pravico, da mu [dejanski] letalski prevoznik povrne te stroške, tudi če ti stroški niso izključno zgolj stroški leta?“

Vprašani za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

- 22 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 5(1)(a) Uredbe št. 261/2004 razlagati tako, da let za vrnitev v domovino, ki ga država članica po odpovedi leta organizira v okviru ukrepa konzularne pomoči, pomeni „spremembo poti pod primerljivimi pogoji prevoza na končni namembni kraj“ v smislu člena 8(1)(b) te uredbe, ki jo mora potniku, čigar let je bil odpovedan, ponuditi dejanski letalski prevoznik.
- 23 Na podlagi člena 5(1)(a) Uredbe št. 261/2004 mora dejanski letalski prevoznik v primeru odpovedi leta zadevnim potnikom ponuditi pomoč v skladu s členom 8 te uredbe.
- 24 V skladu s členom 8(1) navedene uredbe lahko potniki izbirajo med tremi možnostmi: povračilom stroškov vozovnice pod določenimi pogoji in po potrebi organizacijo povratnega leta na izhodiščno mesto odhoda takoj, ko je mogoče, ali spremembo poti pod primerljivimi pogoji prevoza na njihov končni namembni kraj in takoj, ko je mogoče, ali pa spremembo poti pod primerljivimi pogoji prevoza na njihov končni namembni kraj pozneje, ko potnikom ustreza, glede na razpoložljivost sedežev.
- 25 Pojem „sprememba poti“ ni opredeljen niti v členu 8(1) Uredbe št. 261/2004 niti v kateri koli drugi določbi te uredbe. V teh okoliščinah je treba pomen in obseg tega pojma določiti glede na njegov običajni pomen v vsakdanjem jeziku, pri čemer je treba upoštevati kontekst, v katerem se uporablja, in cilje, ki jim sledi ureditev, katere del je (glej v tem smislu sodbo z dne 31. januarja 2013, McDonagh, C-12/11, EU:C:2013:43, točka 28).
- 26 Najprej, običajni pomen pojma sprememba poti na splošno napotuje na zamisel o alternativni poti od prvotno načrtovane, zlasti v smislu potovanja ali časa odhoda in prihoda, ki kljub temu pripelje v isti končni namembni kraj. V tem smislu ta pojem nima nobene posebne značilnosti, ki bi omejevala „spremembo poti“ v okviru komercialne ponudbe.
- 27 Dalje, kot je razvidno iz uvodnih izjav 1 in 4 Uredbe št. 261/2004, je glavni cilj, ki mu ta uredba sledi, zagotoviti visoko raven varstva potnikov (glej v tem smislu sodbi z dne 10. januarja 2006, IATA in ELFAA, C-344/04, EU:C:2006:10, točka 69, in z dne 19. novembra 2009, Sturgeon in drugi, C-402/07 in C-432/07, EU:C:2009:716, točka 44).
- 28 Zato se nudenje „spremembe poti“ v smislu člena 8(1) Uredbe št. 261/2004 ne sme omejiti na to, da dejanski letalski prevoznik letalskemu potniku ponudi, da ga pripelje do njegovega končnega namembnega kraja z letom, ki sledi temu, ki ga je ta letalski prevoznik odpovedal. Tako nudenje lahko zajema druge lete, vključno s tistimi z vmesnim letom za zvezo, ki jih morda izvajajo drugi

letalski prevozniki iz iste letalske zveze ali tudi ne in ki prispejo prej kot let, ki sledi odpovedanemu letu (glej v tem smislu sodbo z dne 11. junija 2020, Transportes Aéreos Portugueses, C-74/19, EU:C:2020:460, točka 59).

- 29 Nazadnje, glede okvira, v katerega je umeščen člen 8(1) Uredbe št. 261/2004, je treba kljub temu navesti – kot je generalni pravobranilec v bistvu ugotovil v točkah 23 in 24 sklepnih predlogov – da Uredba št. 261/2004 temelji na členu 80(2) ES, ki je postal člen 100(2) PDEU, ki zakonodajalcu Evropske unije omogoča, da v okviru skupne prometne politike določi ustrezne predpise za pomorski in zračni promet. Iz tega sledi, da področja uporabe te uredbe ni mogoče razširiti na nekomercialne lete. Ta razlaga je med drugim potrjena z uvodno izjavo 4 Uredbe št. 261/2004, ki se izrecno sklicuje na dejavnosti letalskih prevoznikov na liberaliziranem trgu, s členom 2(b) te uredbe, s katerim je opredeljen pojem „dejanski letalski prevoznik“ z napotilom na pogodbo, sklenjeno s potnikom, in s členom 3(3) navedene uredbe, ki osebno področje uporabe Uredbe omejuje na potnike, ki potujejo po tarifi, ki je na voljo širši javnosti.
- 30 Iz zgoraj navedenega izhaja, da lahko le komercialni leti pridejo v poštev za izvedbo take spremembe poti.
- 31 Let za vrnitev v domovino pa ni komercialen, saj njegova organizacija načeloma ne spada v okvir ukrepov konzularne pomoči države, kot je v obravnavanem primeru potrjeno s členom 3(2), točka 5, konzularnega zakona, v pravu Unije pa tudi s členom 9(e) Direktive 2015/637.
- 32 Iz te okoliščine izhaja – kot je generalni pravobranilec poudaril v točkah 34, 35 in 38 sklepnih predlogov – da so pogoji leta za vrnitev v domovino lahko znatno drugačni od pogojev komercialnega leta tako glede pogojev vkrcanja kot glede storitev na krovu. Dejanski letalski prevozniki nikakor ne bi smeli svojim potnikom ponuditi leta za vrnitev v domovino kot „spremembo poti“ v smislu člena 8(1) Uredbe št. 261/2004, saj nimajo pravice, da tem potnikom podelijo pravico do prevoza na tem letu.
- 33 Iz zgoraj navedenih razlogov sledi, da je treba člen 5(1)(a) in člen 8(1)(b) Uredbe št. 261/2004 razlagati tako, da let za vrnitev v domovino, ki ga država članica po odpovedi leta organizira v okviru ukrepa konzularne pomoči, ne pomeni „spremembe poti pod primerljivimi pogoji prevoza na končni namembni kraj“ v smislu člena 8(1)(b) te uredbe, ki jo mora potniku, čigar let je bil odpovedan, ponuditi dejanski letalski prevoznik.

Drugo vprašanje

- 34 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 8(1) Uredbe št. 261/2004 razlagati tako, da potniku, ki se je po odpovedi njegovega povratnega leta moral sam prijaviti na let za vrnitev v domovino, ki ga je organizirala država članica v okviru ukrepa konzularne pomoči, in je za to moral tej državi plačati obvezni prispevek k stroškom, podeljuje pravico do povračila teh stroškov, ki jih krije dejanski letalski prevoznik.
- 35 Uvodoma je treba pojasniti, da iz predloga za sprejetje predhodne odločbe izhaja, da je namen tožbe TW to, da se družbi Austrian Airlines naloži povrnitev škode, ki naj bi jo utrpel s tem, da je moral plačati 1000 EUR kot prispevek k obveznim stroškom zanj in njegovo ženo, da je lahko dobil dve mesti na letu za vrnitev v domovino, navedenem v točki 15 te sodbe. Cilj te tožbe v delu, v katerem se nanaša na škodo, ki jo uveljavlja TW in ki jo je treba oceniti individualno in

- naknadno ter ki izvira iz odpovedi leta, za katerega sta imela slednji in njegova žena potrjeno rezervacijo, je pridobitev dodatne odškodnine v smislu člena 12(1) Uredbe št. 261/2004 (glej v tem smislu sodbo z dne 29. julija 2019, Rusu, C-354/18, EU:C:2013:637, točki 35 in 36).
- 36 Čepprav iz besedila te določbe izhaja, da se ta uredba uporablja brez poseganja v pravico potnika do dodatne odškodnine, pa mora taka dodatna odškodnina vseeno temeljiti na nacionalnem ali mednarodnem pravu (glej v tem smislu sodbo z dne 29. julija 2019, Rusu, C-354/18, EU:C:2013:637, točki 35 in 36).
- 37 Člena 8(1) Uredbe št. 261/2004 torej ni mogoče razlagati tako, da ima potnik, ki se je po odpovedi njegovega povratnega leta moral sam prijaviti na let za vrnitev v domovino, ki ga je organizirala država članica, na podlagi navedene uredbe pravico do tega, da mu dejanski letalski prevoznik povrne prispevek k dodatnim stroškom, ki ga je moral plačati za prijavo na ta let.
- 38 Tak potnik lahko kljub temu upravičeno uveljavlja pravico do odškodnine na podlagi elementov, navedenih v členih 8 in 9 Uredbe št. 261/2004, če dejanski letalski prevoznik ni izpolnil obveznosti, ki so mu naložene na podlagi teh členov (glej v tem smislu sodbo z dne 31. oktobra 2011, Sousa Rodríguez in drugi, C-83/10, EU:C:2013:652, točki 43 in 44).
- 39 Glede tega je treba spomniti, da člen 8 te uredbe, naslovljen „Pravica do povračila stroškov ali spremembe poti“, v odstavku 1 določa, da se potnikom ponudi izbira med tremi možnostmi, to je v bistvu, prvič, povračilo stroškov vozovnice in – v tem primeru – povratni let na izhodiščno mesto odhoda takoj, ko je mogoče, drugič, sprememba poti pod primerljivimi pogoji prevoza na njihov končni namembni kraj takoj, ko je mogoče, in tretjič, sprememba poti pod primerljivimi pogoji prevoza na njihov končni namembni kraj pozneje, ko potnikom ustreza, glede na razpoložljivost sedežev.
- 40 Ta člen tako kot alternativo spremembi poti izrecno določa povračilo stroškov vozovnice po ceni, po kateri je bila kupljena, za tisti del ali tiste dele poti, ki niso bili opravljeni ali ne služijo več namenu glede na prvotni potovalni načrt, če stroškov te vozovnice ni bilo mogoče povrniti že na podlagi Direktive 2015/2302.
- 41 Zato – kot je generalni pravobranilec v bistvu navedel v točkah 62 in 63 sklepnih predlogov – če se sprememba poti izkaže za nemogočo takoj, ko je mogoče, dejanski letalski prevoznik ne more biti oproščen obveznosti, ki izhaja iz člena 8(1)(a) Uredbe št. 261/2004, da povrne stroške vozovnice za tisti del ali tiste dele poti, ki niso bili opravljeni ali ne služijo več namenu glede na prvotni potovalni načrt, če stroškov te vozovnice ni bilo mogoče povrniti že na podlagi Direktive 2015/2302. Obveznosti nudenja pomoči, določeni v členu 8(1) te uredbe, bi bil namreč odvzet učinek, če ne bi bilo mogoče zagotoviti izpolnitve te obveznosti, po potrebi z naknadno vloženo tožbo za povračilo.
- 42 Taka obveznost povračila je poleg tega v skladu z glavnim ciljem, ki se mu sledi z Uredbo št. 261/2004 in ki je – kot je navedeno v točki 27 te sodbe – zagotoviti visoko raven varstva potnikov.
- 43 Poleg tega obveznost dejanskega letalskega prevoznika, da potnikom, katerih let je bil odpovedan, predlaga različne možnosti iz člena 8(1) te uredbe, predpostavlja, da mora tem potnikom, da bi lahko v primeru odpovedi učinkovito uveljavljali svoje pravice, posredovati vse informacije

- o pravicah, ki izhajajo iz te določbe (glej v tem smislu sodbi z dne 29. julija 2019, Rusu, C-354/18, EU:C:2019:637, točki 53 in 54, in z dne 21. decembra 2021, Azurair in drugi, C-146/20, C-188/20, C-196/20 in C-270/20, EU:C:2021:1038, točki 99 in 100).
- 44 Ta pravica potnikov, da se jim ponudijo potrebne informacije za učinkovito in ozaveščeno izbiro, izključuje kakršno koli obveznost dejavno prispevati k iskanju podatkov, ki jih mora vsebovati ponudba dejanskega letalskega prevoznika (sodba z dne 29. julija 2019, Rusu, C-354/18, EU:C:2019:637, točka 55). Prav tako mora ta letalske potnike ustrezno obvestiti, kadar sprememba poti ni mogoča.
- 45 Glede tega je treba poudariti tudi, da je dejanskemu letalskemu prevozniku naložena obveznost zagotavljanja pomoči na podlagi člena 8 Uredbe št. 261/2004 ne glede na dogodek, zaradi katerega je bil let odpovedan. Celo ob pojavu izrednih razmer je namreč dejanski letalski prevoznik v skladu s členom 5(3) te uredbe oproščen le obveznosti plačila odškodnine iz člena 7 navedene uredbe (glej v tem smislu sodbo z dne 31. januarja 2013, McDonagh, C-12/11, EU:C:2013:43, točka 31).
- 46 Uredba št. 261/2004 ne vsebuje nobene navedbe, na podlagi katere bi bilo mogoče sklepati, da ta uredba poleg „izrednih razmer“, navedenih v členu 5(3) te uredbe, priznava še ločeno kategorijo „posebej izrednih“ dogodkov, kakršna je pandemija covid-19, zaradi katerih bi bil dejanski letalski prevoznik oproščen vseh svojih obveznosti, vključno s tistimi, ki izhajajo iz člena 8 navedene uredbe (glej v tem smislu sodbo z dne 31. januarja 2013, McDonagh, C-12/11, EU:C:2013:43, točka 30).
- 47 Zaradi nasprotne razlage bi moral dejanski letalski prevoznik potnikom, ki bi bili zaradi odpovedi leta v delno neugodnem položaju, zagotoviti pomoč na podlagi člena 8(1) Uredbe št. 261/2004, medtem ko potniki, kakršna je tožeča stranka v postopku v glavni stvari, ki bi bili zaradi neobstoja kakršnega koli komercialnega leta še posebej ranljivi, do nje ne bi bili upravičeni (glej v tem smislu sodbo z dne 31. januarja 2013, McDonagh, C-12/11, EU:C:2013:43, točka 33).
- 48 Potnik, čigar let je bil odpovedan, lahko upravičeno pridobi denarno odškodnino, ki jo krije dejanski letalski prevoznik, če zadnji navedeni ne izpolni svoje obveznosti zagotavljanja pomoči, ki izhaja iz člena 8(1) Uredbe št. 261/2004, vključno z njegovo dolžnostjo obveščanja, kot je opredeljena v točkah 43 in 44 te sodbe.
- 49 Ta potnik se lahko pred nacionalnim sodiščem sklicuje tudi na to, da dejanski letalski prevoznik ni izpolnil, prvič, svoje obveznosti povračila stroškov vozovnice po ceni, po kateri je bila kupljena, za tisti del ali tiste dele poti, ki niso bili opravljeni ali ne služijo več namenu glede na prvotni potovalni načrt, in drugič, svoje obveznosti zagotavljanja pomoči, vključno z dolžnostjo obveščanja na podlagi člena 8(1) Uredbe št. 261/2004, in to zaradi pridobitve odškodnine, ki jo krije ta dejanski letalski prevoznik (glej v tem smislu sodbo z dne 31. januarja 2013, McDonagh, C-12/11, EU:C:2013:43, točka 24). Kljub temu bo ta odškodnina omejena na to, kar se glede na okoliščine vsakega posameznega primera izkaže za potrebno, primerno in razumno za to, da se ublaži neizpolnitev obveznosti navedenega dejanskega letalskega prevoznika (glej v tem smislu sodbo z dne 22. aprila 2021, Austrian Airlines, C-826/19, EU:C:2021:318, točka 73).
- 50 Iz zgoraj navedenih razlogov izhaja, da je treba člen 8(1) Uredbe št. 261/2004 razlagati tako, da potnik, ki se je po odpovedi njegovega povratnega leta moral sam prijaviti na let za vrnitev v domovino, ki ga je organizirala država članica v okviru ukrepa konzularne pomoči, in je za to tej državi zavezan plačati obvezni prispevek k stroškom, na podlagi te uredbe nima pravice do

povračila teh stroškov, ki jih krije dejanski letalski prevoznik. Tak potnik pa se lahko pred nacionalnim sodiščem sklicuje na to, da dejanski letalski prevoznik ni izpolnil, prvič, svoje obveznosti povračila stroškov vozovnice po ceni, po kateri je bila kupljena, za tisti del ali tiste dele poti, ki niso bili opravljeni ali ne služijo več namenu glede na prvotni potovalni načrt, in drugič, svoje obveznosti zagotavljanja pomoči, vključno z dolžnostjo obveščanja na podlagi člena 8(1) te uredbe, in to zaradi pridobitve odškodnine, ki jo krije ta dejanski letalski prevoznik. Kljub temu bo morala biti ta odškodnina omejena na to, kar se glede na okoliščine vsakega posameznega primera izkaže za potrebno, primerno in razumno za to, da se ublaži neizpolnitev obveznosti navedenega dejanskega letalskega prevoznika.

Stroški

- 51 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

- 1. Člen 5(1)(a) in člena 8(1)(b) Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91**

je treba razlagati tako, da

let za vrnitev v domovino, ki ga država članica po odpovedi leta organizira v okviru ukrepa konzularne pomoči, ne pomeni „spremembe poti pod primerljivimi pogoji prevoza na končni namembni kraj“ v smislu člena 8(1)(b) te uredbe, ki jo mora potniku, čigar let je bil odpovedan, ponuditi dejanski letalski prevoznik.

- 2. Člen 8(1) Uredbe št. 261/2004**

je treba razlagati tako, da

potnik, ki se je po odpovedi njegovega povratnega leta moral sam prijaviti na let za vrnitev v domovino, ki ga je organizirala država članica v okviru ukrepa konzularne pomoči, in je za to tej državi zavezan plačati obvezni prispevek k stroškom, na podlagi te uredbe nima pravice do povračila teh stroškov, ki jih krije dejanski letalski prevoznik.

Tak potnik pa se lahko pred nacionalnim sodiščem sklicuje na to, da dejanski letalski prevoznik ni izpolnil, prvič, svoje obveznosti povračila stroškov vozovnice po ceni, po kateri je bila kupljena, za tisti del ali tiste dele poti, ki niso bili opravljeni ali ne služijo več namenu glede na prvotni potovalni načrt, in drugič, svoje obveznosti zagotavljanja pomoči, vključno z dolžnostjo obveščanja na podlagi člena 8(1) te uredbe, in to zaradi pridobitve odškodnine, ki jo krije ta dejanski letalski prevoznik. Kljub temu bo morala biti ta odškodnina omejena na to, kar se glede na okoliščine vsakega posameznega primera izkaže za potrebno, primerno in razumno za to, da se ublaži neizpolnitev obveznosti navedenega dejanskega letalskega prevoznika.

Podpisi